

Българска народна банка

Чл. № БНБ-50811/ 30-06-2020

ДО
Г-Н ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СНЦОП „ОБЕДИНЕНИЕ НА
СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ“
БУЛ. „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“ № 38, ЕТ. 2
ГР. СОФИЯ 1142

ОТНОСНО: Откриване на банкови сметки на юридически лица с чуждестранно участие

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЕОРГИЕВ,

Във връзка с Ваше писмо с вх. № БНБ-53500/18.06.2020 г., бихме искали да Ви информираме за следното:

Изискванията към откриването и воденето на платежни сметки от банките и другите видове доставчици на платежни услуги в Република България са регламентирани в Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС)¹ и Наредба № 3 на БНБ².

Съгласно чл. 4, т. 1 и 2 от Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП)³ банките, които извършват дейност на територията на Република България и

¹ ЗПУПС и актовете по неговото прилагане въвеждат в българското законодателство изискванията на европейската правна рамка в областта на плащанията, в т.ч. на Директива (ЕС) 2015/2366, Директива 98/26/ЕО, Директива 2009/110/ЕО, Директива 2014/92/ЕС и вторичното европейско законодателство по тяхното прилагане на Европейската комисия и Европейския банков орган

² Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти

³ Законът за мерките срещу изпирането на пари и актовете по прилагането му транспонират в българското законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията, и на Директива (ЕС) 2018/843 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива (ЕС) 2015/849 за предотвратяване

другите видове доставчици на платежни услуги са задължени да прилагат мерките за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари по чл. 3, т. 1 – 6 от същия закон. Една от тези мерки е извършването на комплексна проверка на клиента, като разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 1 от ЗМИП изисква задълженият субект (банките) да прилага мерките за комплексна проверка на клиента при установяване на делови взаимоотношения, в т.ч. при откриване на сметка, когато с откриването на сметката се установяват делови взаимоотношения по смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на ЗМИП.

Мерките за комплексна проверка на клиентите са изчерпателно изброени в чл. 10 от ЗМИП и включват: идентифициране на клиенти и проверка на тяхната идентификация въз основа на документи, данни или информация, получени от надеждни и независими източници; идентифициране на действителния собственик и предприемане на подходящи действия за проверка на неговата идентификация; събиране на информация и оценка на целта и характера на деловите взаимоотношения; изясняване на произхода на средствата в предвидените в закона случаи; текущо наблюдение върху установените делови взаимоотношения и проверка на сделките и операциите, извършвани през цялото времетраене на тези взаимоотношения, доколкото те съответстват на рисковия профил на клиента и на събраната информация за клиента и/или за неговата стопанска дейност, както и своевременно актуализиране на събраните документи, данни и информация.

Прилагането на мерките за комплексна проверка на клиентите се извършва в съответствие с изискванията на глава втора от ЗМИП, като видът, степента и обемът на прилаганите мерките следва да бъдат съобразени с нивото на риск от изпиране на пари. В тази връзка, съгласно чл. 16, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ППЗМИП), задължените субекти определят рисков профил на клиента, като идентифицират и оценяват рисковете, които произтичат от установяването на делово взаимоотношение с клиента или от извършването на случайна сделка или операция от клиента.

При идентифицирането и оценката на риска задължените субекти следва да отчетат най-малко категориите рискови фактори по чл. 16, ал. 2 от ППЗМИП и Насоките за рисковите фактори⁴ на Европейските надзорни органи във връзка с чл. 22

използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма и за изменение на директиви 2009/138/ЕО и 2013/36/ЕС

⁴ Съвместни насоки на Европейските надзорни органи по член 17 и член 18, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849 относно опростената и разширената комплексна проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции трябва да вземат предвид при оценяване на риска от изпиране

от ППЗМИП, както и информацията по чл. 16, ал. 3 от ППЗМИП, в т.ч. Наднационалната оценка на риска на Европейската комисия, Националната оценка на риска по чл. 95 от ЗМИП и собствената оценка на риска по чл. 98 от ЗМИП.

За определянето на рисковия профил на всеки потенциален клиент, задължените субекти следва да отчетат всички категории рискови фактори, като бихме искали да обърнем внимание, че две от категориите рискови фактори са свързани именно с клиента и действителния собственик на клиента (когато е приложимо), както и с държавата или географската зона, в която е регистриран, установен или пребивава клиентът или неговият действителен собственик или в която клиентът или неговият действителен собственик извършва стопанската си или професионалната си дейност, или с която е свързан по друг начин. В чл. 17 и 18 от ППЗМИП са посочени конкретни рискови фактори, които задължените субекти отчитат за идентифициране на рисковете, свързани с клиента и неговия действителен собственик, и на рисковете, свързани с държавите и географските зони, в които клиентът или действителният собственик на клиента са регистрирани, установени, пребивават или извършват стопанската си или професионална дейност или с които са свързани по друг начин.

В съответствие с чл. 21, ал. 3, изречение първо от ППЗМИП, оценката за определяне на рисковия профил на клиента, включително отчетените рискови фактори и определената им относителна тежест, се документира и съхранява от задължените субекти по реда на глава трета, раздел I от ЗМИП. За цялостното прилагане на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, в т.ч. прилагането на мерки за комплексна проверка и извършването на оценка на риска, задължените субекти приемат и актуализират периодично вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма по чл. 101, ал. 1 от ЗМИП. Съгласно чл. 101, ал. 2, т. 7 от ЗМИП вътрешните правила трябва да съдържат вътрешна система за оценка на риска и определяне на рисковия профил на клиентите.

Предвид гореизложеното е видно, че за всеки един конкретен случай банките трябва да преценяват вида, степента и обема на прилаганите мерки за комплексна проверка на клиента и да определят рисковия му профил, като идентифицират и оценят рисковете, които произтичат от установяването на делово взаимоотношение с него. Въз основа на събраната информация при комплексната проверка и извършената

оценката на риска банката може да откаже установяването на делово взаимоотношение с потенциалния клиент, доколкото може да бъде преценено, че рискът от тези взаимоотношения е висок, и/или че банката няма да може да наблюдава и контролира ефективно и в достатъчна степен рисковите фактори, свързани с тези взаимоотношения в дългосрочен план, след встъпването в делови взаимоотношения. При невъзможност от страна на банките да изпълнят изискванията за комплексна проверка на клиентите, те са длъжни да откажат извършването на операцията или сделката, или установяването на делови взаимоотношения, в т.ч. откриването на сметка в съответствие с чл. 17, ал. 1 от ЗМИП.

По отношение на секторното законодателство в областта на платежните услуги, бихме искали да обърнем внимание също, че съгласно чл. 2, ал. 4 от Наредба № 3 на БНБ откриването на платежна сметка се извършва след сключването на рамков договор за предоставяне на платежни услуги между доставчика на платежни услуги (банки, платежни институции и дружества за електронни пари) и ползвателя на платежни услуги (физически и юридически лица), който да съответства на изискванията на глава четвърта, раздел III от ЗПУПС. Съгласно чл. 2, ал. 6 от Наредба № 3 на БНБ доставчикът на платежни услуги може да откаже сключването на договора по чл. 2, ал. 4 от същата наредба, без да обосновава причините за това, освен в случаите по чл. 119, ал. 5 от ЗПУПС (свързани с платежните сметки за основни операции, предназначени само за потребители (физически лица), когато банките уведомяват потребителя за основанието за отказа при условията на чл. 119, ал. 6 от ЗПУПС.

В допълнение, бихме искали да Ви информираме, че таксите, начислявани от доставчиците на платежни услуги в България, в т.ч. и от банките, имат договорен характер и се събират от клиентите в съответствие с действащите общи условия и тарифи на банките, както и в съответствие с условията на договорите, сключени между доставчиците на платежни услуги и техните клиенти. По отношение на платежните услуги и видовете и размера на приложимите за тях такси, ЗПУПС, който регламентира предоставянето на платежни услуги на територията на България, следва принципа на свобода на договарянето между гражданскоправните субекти.

В изрично предвидени в ЗПУПС случаи се изисква при ценообразуването за някои конкретни продукти и услуги, доставчиците на платежни услуги да прилагат определени принципи, произтичащи от изисквания на европейската правна рамка, част от които са насочени към потребителите (физически лица) във връзка със защитата на техните права и насърчаване на финансовата и социална приобщеност.

Законът за платежните услуги и платежните системи съдържа и редица изисквания и задължения към доставчиците на платежни услуги по отношение прозрачността на информацията и осигуряването на информираност на ползвателите на платежни услуги относно видовете платежни услуги и техните такси при всеки конкретен доставчик.

С УВАЖЕНИЕ

КАЛИНКА ДИМИТРОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„СПЕЦИФИЧНИ НАДЗОРНИ
ДЕЙНОСТИ“

АЛЕКСАНДЪР КОСТОВ
ЗА ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МЕТОДОЛОГИЯ И ФИНАНСОВИ
ПАЗАРИ“